

УДК 37.091.12:174]:378.046-021.66
DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2022.11.275570>
ORCID 0000-0002-9376-176X
ORCID 0000-0003-4040-562X
ORCID 0000-0002-0866-6021

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ У НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В УНІВЕРСИТЕТІ

Оксана Корносенко,

докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри
теорії й методики фізичного виховання, адаптивної та масової фізичної культури;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;

Оксана Даниско,

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри теорії й методики фізичного виховання,
адаптивної та масової фізичної культури;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;

Сергій Хлібкевич,

доктор філософії, асистент кафедри теорії й методики фізичного виховання,
адаптивної та масової фізичної культури;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

У статті на матеріалах професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації – магістрів спеціальностей 017 Фізична культура і спорт та 014.11 Середня освіта (Фізична культура) проведено дослідження аспектів дотримання академічної етики здобувачами вищої освіти у процесі науково-дослідницької діяльності в університеті. Актуалізовано необхідність формування науково-дослідницької компетентності фахівців магістерського рівня підготовки на засадах ідей поєднання та інтеграції змісту наукової і фахової діяльності для проведення досліджень на метапредметному рівні та відпрацювання технологій експериментальної роботи з обраної спеціальності.

Метою дослідження обрано аналіз спеціальних наукових, методичних та програмно-нормативних джерел професійної підготовки майбутніх фахівців вищої кваліфікації спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) і 017 Фізична культура і спорт другого (магістерського) рівня, виявлення видів науково-дослідницької діяльності, обґрунтування значення дотримання здобувачами вищої освіти принципів академічної доброчесності та формування рекомендацій для розвитку науково-дослідницької компетентності магістрів обраних спеціальностей.

З'ясовано поняття «науково-дослідницька компетентність фахівців фізичної культури» як інтегральну характеристику особистості, що виявляється в усвідомленій готовності розробляти та реалізовувати наукові й прикладні проекти, спрямовані на розв'язання проблем інноваційного характеру, обумовлену компонентами (аксіологічним, когнітивним, діяльнісним, професійно-рефлексивним) та здатністю здійснювати перехід від процесуальної до творчої діяльності з прагненням до саморозвитку й самовдосконалення. Це положення підтверджено документами про організацію наукової та науково-технічної діяльності в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка та відповідним Кодексом академічної доброчесності. Наведено приклади аналізу магістерських кваліфікаційних досліджень засобами антиплагіатної платформи Unicheck із урахуванням необхідності встановлення 4-х рівнів унікальності робіт – високого, достатнього, середнього, низького. У рамках освітнього

компоненту підготовки магістрів «Методологія та організація наукових досліджень» запропоновано низку рекомендацій для проведення лекційних і практичних занять.

Ключові слова: науково-дослідницька діяльність, кваліфікаційна робота, дослідницька компетентність, академічна етика, майбутні фахівці вищої кваліфікації, фізична культура і спорт.

Постановка проблеми. Потужні соціально-економічні перетворення в Україні на фоні загострення всіх соціальних процесів обставинами пандемії та воєнних дій призвели до необхідності більш глибокого реформування системи освіти. Сучасна освітня парадигма зумовила зміни до підходів, принципів, змісту, методів, форм і технологій навчання; водночас перед фахівцями вищої кваліфікації постало завдання – формування соціально й фізично активної особистості, здатної до повноцінної самореалізації та розвитку рухового потенціалу, виховання потреби в постійному оновленні освіти і здоров'язбереженні впродовж життя.

Однією з відмінностей сучасного етапу розвитку теорії фізичної культури як системи науково-практичних знань визначено наявність низки предметно-проблемних напрямів: особистісно-аксіологічний, в основі якого лежить формування фізичної культури особистості як результату засвоєння людиною відповідних духовних і матеріальних цінностей; праксеологічний, у центрі уваги якого діяльність (рухова, фізкультурно-спортивна, професійна), спрямована на забезпечення процесу тілесно-духовного вдосконалення особистості; антропо-соціокультурно-педагогічний, який тлумачить феномен «фізична культура» специфічним чинником освітнього процесу, котрий забезпечує саморозвиток і розвиток людини, реалізацію її психофізичних потенціалів у досягненні власних вершин індивідуальних властивостей, здібностей, якостей (Карасевич, 2017). На підставі цієї наукової позиції доходимо висновку, що сучасний етап розвитку професійної підготовки в галузі фізичної культури неможливий без її науково-дослідницького спрямування. Формування дослідницької компетентності фахівців фізичної культури, спорту та фізичного виховання вищої кваліфікації в університеті нині базується на ідеї поєднання та інтеграції змісту наукової і фахової діяльності, що дозволяє проводити дослідження на метапредметному рівні та реалізувати потребу пошуку відповідної технології з виділенням складників компетентності щодо дослідницької діяльності, зокрема – базованої на академічній добротності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті дослідження проблеми формування дослідницької компетентності фахівців важливими є праці, в яких обґрунтовано основи формування професійної компетентності фахівців (М. Гриньова, Л. Кравченко, В. Лозова, В. Луговий, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, В. Оніпко, О. Пометун, В. Стрельников, П. Хоменко та ін.), теоретико-методичні засади формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців у вищій школі (А. Акусок, Н. Дем'яненко, Т. Жалій, С. Карасевич, О. Крушельницька, А. Фастівець, О. Федик, І. Харламова та ін.).

Учені, які займаються проблемою, пропонують виокремлювати такі групи педагогічних умінь майбутніх фахівців фізичної культури: практично-проектувальні, організаторські, конструктивні, комунікативні, дослідницькі, гностичні, технологічні, рефлексивні. До дослідницьких умінь належать: аналіз власного досвіду фізкультурно-спортивної діяльності, навчальних програм і документів; вміння об'єктивно оцінити педагогічні ситуації і процеси; пошук оптимальних варіантів досягнення результатів у фізкультурно-спортивній діяльності; вміння здійснювати аналіз і оцінку процесів, явищ і результатів професійної діяльності; творче застосування отриманих знань, умінь і навичок при організації та проведенні фізкультурно-спортивної діяльності в закладі освіти; активне використання в педагогічній діяльності різних форм фізкультурно-спортивної роботи. У зазначеному контексті А. Акусок акцентує увагу на важливості стимулювання в майбутнього вчителя фізичної культури і тренера потреби в дослідницькій діяльності на

основі опанування логікою та методами педагогічного дослідження та необхідності залучати майбутнього фахівця до систематичного наукового, загальнокультурного і професійного вдосконалення та розвитку (Акусок, 2009); О. Федик підкреслює, що високоефективний навчальний процес може забезпечити вчитель, який володіє технологіями дослідницької інноваційної роботи, виявляє та ефективно оцінює творчі фізичні здібності учнів, знаходить відповідні методи, прийоми організації і проведення навчального процесу (Федик, 2003). Таким чином, специфіку дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти становить суб'єктивне відкриття ними нових знань на основі індивідуальної актуалізації попередньо засвоєного матеріалу стосовно навчально-дослідницької роботи з різних предметів та введення їх до особистісного пізнавального простору.

Базуючись на зазначеному науковому доробкові вчених, акцентуємо – аспектам науково-дослідницької підготовки магістрантів фізкультурних спеціальностей у вітчизняній науці і практиці надано поки що недостатньо уваги, тому **метою цього дослідження** став аналіз спеціальних наукових, програмно-нормативних та методичних джерел професійної підготовки майбутніх фахівців вищої кваліфікації спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) і 017 Фізична культура і спорт другого (магістерського) рівня та на цій основі обґрунтування значення дотримання здобувачами вищої освіти принципів дослідницької доброчесності, формулювання рекомендацій для розвитку науково-дослідницької компетентності магістрів обраних спеціальностей на засадах академічної етики.

Виклад основного матеріалу. За основу розгляду дослідницької діяльності майбутнього вчителя фізичної культури і тренера нами використано восьмикомпонентну систему педагогічної діяльності І. Харламова, що містить такі види: конструктивно-проективну; діагностувальну; організаційно-прогностичну; орієнтувально-прогностичну; дослідницько-творчу; комунікативно-стимульовальну; інформаційно-пояснювальну; аналітико-оцінну діяльність (Харламов, 2001).

Аналіз комплексу джерел дозволив тлумачити поняття «науково-дослідницька компетентність фахівців фізичної культури» як інтегральну комплексну характеристику особистості майбутнього магістра, що виявляється в усвідомленій готовності розробляти та реалізовувати наукові й прикладні проекти, спрямовані на розв'язання проблем інноваційного характеру, обумовлену компонентами (когнітивним, діяльнісним, професійно-рефлексивним, аксіологічним) та здатністю здійснювати перехід від процесуальної до творчої діяльності з постійним прагненням до самовдосконалення й саморозвитку. Нами з'ясовано, що алгоритм науково-дослідницької діяльності зазвичай містить такі складники: знайомство з літературою; систематизація наукової інформації; виявлення проблеми; формулювання теми дослідження й робочих гіпотез; збирання, накопичення емпіричних фактів, спостережень, доказів; аналіз і синтез зібраних даних; планування й розробка дослідницьких дій; підготовка до написання та виступи з пропонованими доповідями; переосмислення результатів у ході відповідей на запитання; додаткова перевірка гіпотез; побудова висновків та узагальнень.

Таку позицію дослідника зорієнтовано переважно на формальне висвітлення результатів діяльності; водночас зауважимо, що не завжди опубліковані результати (тези, узагальнення досвіду, доповіді) є об'єктивними та важливими для становлення фахівця-дослідника в галузі фізичної культури і виховання. На нашу думку, провідним результатом дослідницької діяльності магістра фізичної культури має стати оптимізація навчального та тренувального процесів, їх відображення в магістерській кваліфікаційній роботі та, як наслідок, збереження здоров'я вихованців, покращення їхніх психофізіологічних резервів і спортивних результатів.

Реалізація провідних цілей науково-дослідницької та інноваційної діяльності здобувачів освіти обраних для дослідження магістратур має відповідати цілям Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, які

обґрунтовано в «Положенні про організацію наукової та науково-технічної діяльності» (*Положення про організацію, 2022*), зокрема:

- застосовувати добуті наукові, науково-технічні знання під час підготовки фахівців із вищою освітою;
- досягти конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- сформувати сучасний науковий кадровий потенціал із тим, щоб забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових досягнень;
- установлювати різні форми наукової співпраці (з-поміж них – міжнародної) із вищими навчальними закладами, установами й організаціями, що не входять до системи вищої освіти, для розв'язання складних наукових проблем, упровадження результатів наукових досліджень і розробок.

У провідних документах передбачено, що досягнення університетом та його підрозділом – факультетом фізичного виховання – поставлених цілей передовсім забезпечується виконанням кваліфікаційних робіт за фахом; при цьому важливим визначено дотримання академічної етики та поваги до інтелектуальних надбань інших людей, що має сприяти впровадженню практики академічної доброчесності шляхом належного цитування, визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедур розгляду та фіксування фактів плагіату (Кравченко, & Жалій, 2020).

Під академічною доброчесністю вчені розуміють сукупність етичних принципів та встановлених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів фахової підготовки та наукових (творчих) досягнень.

У процесі підготовки магістрів фізичної культури необхідно враховувати, що дотримання вимог академічної доброчесності передбачає:

- у випадках використання ідей, тверджень, відомостей тощо – посилання на відповідні джерела інформації;
- чітке дотримання норм державного й міжнародного законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- належний контроль за дотриманням академічної етики здобувачами освіти з боку викладачів, наукових керівників, громадськості (*Положення про систему, 2022*).

Якщо брати до уваги, що плагіат – це усвідомлене чи неусвідомлене недотримання загальноприйнятих правил цитування, тобто порушення вимог Цивільного кодексу України («Інтелектуальна власність») та Закону України «Про авторське право і суміжні права» (*Про авторське право, 2022*), то необхідною в університеті визначено систему виявлення рівня та характеру плагіату при виконанні кваліфікаційних робіт магістрантів. У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка використовується антиплагіатна платформа Unicheck як онлайн-інструмент, створений для перевірки текстових документів; як сервіс пошуку плагіату ця платформа перевіряє текстові документи на наявність запозичень тексту з відкритих джерел в Інтернеті або у внутрішній базі документів користувача. Це не лише дозволяє визначати оригінальність аналізованих текстів, але й передбачає, що звіт подібності має бути додатково проаналізований компетентною особою чи комісією. Зокрема, не рекомендовано оцінювати текст тієї або іншої роботи лише на підставі відсоткових ставок коефіцієнта подібності; варто перевірити його зміст, з'ясувавши, чи правильно сформульовано обрані цитування та чи відповідає вказане джерело запозичення в зазначеному описі бібліографії.

Нами узагальнено дані перевірки магістерських кваліфікаційних робіт за 2021-2022 н. рік. Результати перевірки кваліфікаційних робіт магістрів спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) і 017 Фізична культура і спорт наведено в *табл. 1*.

Результати перевірки кваліфікаційних робіт магістрів за антиплагіатною інтернет-системою Unicheck (стадія попереднього захисту)

Назва спеціальності	Загальна кількість робіт	Коефіцієнт подібності № 1 > 50%	Коефіцієнт подібності №2 > 5%	Допуск до захисту, %
014.11 Середня освіта (Фізична культура)	36	17	3	91%
017 Фізична культура і спорт	35	14	3	91%

Коефіцієнт подібності № 1 – це значення, виражене у відсотках, яке визначає рівень запозичень, знайдених у певних джерелах, що складаються як мінімум із 5 слів. Перевищення встановленого значення в коефіцієнті подібності № 1 означає надмірне використання запозичень; рекомендований ліміт значення коефіцієнта подібності № 1 для робіт такого виду – це 50%.

Коефіцієнт подібності № 2 – це значення, виражене у відсотках, яке означає рівень запозичень, знайдених у певних джерелах, що складається як мінімум із 25 слів. Перевищення встановленого значення коефіцієнта подібності № 2 є достовірним сигналом про виявлення неприйнятних запозичень у тексті. Ідентичні фрази, що складаються з 25 слів, в загальній мові не зустрічаються, їх наявність у тексті є переконливим доказом запозичення, що вимагає проведення додаткової перевірки з боку уповноваженої особи, зокрема – наукового керівника, тому що це може бути фактом запису авторського контенту (наприклад, правильність маркування цитати). Ліміт значення коефіцієнта подібності № 2, рекомендований Unicheck – 5%.

Загалом нами було проаналізовано 71 кваліфікаційну роботу магістрантів спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) і 017 Фізична культура і спорт; аналіз відбувався на стадії попереднього захисту кваліфікаційних робіт, що давало можливість магістрантам та їхнім керівникам внести необхідні зміни до структури та змісту роботи, виявити характер запозичень та уникнути плагіату.

З табл. 1 бачимо, що за результатами дослідження коефіцієнт подібності № 2 більший 5% було виявлено в 6-ти роботах, що становить 8,4% всіх додатково вивчених кваліфікаційних робіт. Коефіцієнт подібності № 1, більший 50%, на стадії попереднього захисту виявлено в 31-й роботі, що становить 43,6% проаналізованих досліджень. Перевірка цих робіт науковими керівниками дозволила знизити зазначений відсоток, що пояснюємо належним аналізом та оформленням цитувань, конкретизацією відповідних посилань у тексті. В окремих кваліфікаційних роботах з'ясовано, що в тексті міститься певна кількість словосполучень, запозичених із професійної мови або загального використання, що не трактується як плагіат (наприклад, педагогічна освіта, фізична культура, тренерська діяльність, фізичне виховання, підготовка спортсменів, професійна підготовка тощо).

У ході дослідження в рамках мети цієї статті нами враховано Кодекс академічної доброчесності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (*Кодекс академічної доброчесності*, 2020) та методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських / магістерських) робіт (*Методичні рекомендації щодо*, 2021), які передбачають 4 рівні унікальності роботи:

- високий рівень унікальності – робота допускається до захисту або (та) опублікування (80-100%);
- достатній рівень унікальності – робота потребує доопрацювання (70-79%);

- середній рівень унікальності – робота потребує значного доопрацювання та повторної перевірки (51-69%);
- низький рівень унікальності – робота відхиляється без права подальшого розгляду (50% і нижче).

Отже, більшість проаналізованих нами магістерських робіт мають достатній рівень унікальності з обов'язковим доопрацюванням на стадії попереднього захисту. Високий рівень унікальності виявлено лише у 9-ти роботах, що становить 12,6% від загальної кількості, це переважно роботи експериментального характеру. Вважаємо за необхідне зазначити, що рівень унікальності роботи часто зумовлений власне вибором теми та формулюванням структури (змісту) дослідження, тобто, значну відповідальність покладено на наукового керівника та випускову кафедру. Низький рівень унікальності кваліфікаційних робіт з необхідністю значної переробки роботи було виявлено у 6-ти магістрантів, що становить 8,4% усіх робіт. Середній рівень унікальності робіт зафіксовано у 38-ми магістрантів, що становить 38%, їх розподіл за спеціальностями приблизно однаковий.

Робота експертної групи з поглибленого аналізу кваліфікаційних робіт, які мають низький рівень унікальності тексту, дозволила виявити такі види плагіату:

- дослівне копіювання фрагментів тексту (від однієї фрази до низки речень) певної авторської роботи у свою без належного оформлення цитування;
- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї без належних посилань або з невідповідними посиланнями;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) без належного оформлення відповідного цитування;
- створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання його фрагментів із джерел без внесення в нього правок.

Виділення зазначених варіантів плагіату є досить умовним, оскільки передбачає елемент суб'єктивізму з боку фахівців різних спеціальностей, утім це дає важливу інформацію для оптимізації роботи з магістрантами щодо академічної доброчесності.

Висновки та ремондації. Проведене дослідження нормативного забезпечення запобігання плагіату, аналіз стану виконання кваліфікаційних робіт магістрами спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) і 017 Фізична культура і спорт уможливили формулювання таких рекомендацій:

- навчання майбутніх фахівців вищої кваліфікації законодавчим основам академічної етики, відображеним у Кодексі академічної доброчесності ПНПУ імені В. Г. Короленка, Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату університету тощо має бути системним та відповідальним;
- уведення до освітнього компоненту підготовки «Методологія та організація наукових досліджень» тих тем, які уможливають вивчення здобувачами принципів академічної доброчесності, знання видів і форм плагіату сприятиме усвідомленню сутності проблеми та шляхів її розв'язання;
- формування навичок цитування, оформлення списків літературних джерел, використання словосполучень, запозичених із професійної мови або словосполучень загального вжитку магістрантами необхідно проводити на практичних заняттях із дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»;
- видання та розповсюдження методичних матеріалів із уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у кваліфікаційних роботах матеріали забезпечить технологічний аспект науково-дослідницької компетентності майбутніх магістрів спеціальностей 017 Фізична культура і спорт та 014 Середня освіта (Фізична культура);
- відповідальність наукового керівника і магістранта на стадії вибору теми дослідження сприятиме більш високій оригінальності тексту роботи;

– для запобігання дублюванню тем робіт, виявлення чітких ознак наявності наукової новизни та практичного значення кожної роботи надавати ваги обговоренню матеріалів досліджень на засіданнях кафедр;

– питання раціонального планування структури майбутніх кваліфікаційних досліджень, дослідницьких дій, спрямованих на якість експериментальної частини і висновків та рекомендацій магістранта обговорювати на засіданнях фахових семінарів учених і викладачів.

Отже, впровадження правил академічної етики в систему підготовки магістрів спеціальностей 017 Фізична культура і спорт і 014.11 Середня освіта (Фізична культура) має стати пріоритетом щодо підвищення якості науково-дослідницького компонента фахової компетентності, сприятиме визнанню дипломів на всеукраїнському та міжнародному рівнях, конкурентоспроможності випускників. У перспективі дослідження – з'ясування впливу експериментальних технологій на компоненти науково-дослідницької компетентності майбутніх здобувачів вищої освіти, розроблення змісту й педагогічних технологій навчання з урахуванням принципів академічної доброчесності.

ЛІТЕРАТУРА

Теоретичні засади формування змісту загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя. (Автореф. дис. канд. наук). Київ.

Карасевич, С. А. (2017, Лютий). Формування у майбутнього вчителя фізичної культури вмінь і навичок фізкультурно-спортивної діяльності. В М. А. Голденблат (Ред.), *Ключові аспекти розвитку сучасної наук: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (с. 31-36). Одеса.

Кодекс академічної доброчесності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. (2020). Взято з <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/kodeks-ad-sajt.pdf>.

Кравченко, Л. М., & Жалій Т. В. (2020). До проблеми академічної доброчесності в науковій діяльності дослідників професійної освіти. *Українська професійна освіта = Ukrainian professional education*, 7, 9-13. Взято з <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17581>.

Методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських / магістерських) робіт. (2021). Взято з <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/14.03.21-kvalifikacijni-roboti.pdf>.

Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. (2022). Взято з <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/polozhennya-pro-organizacziyu-naukovo%D1%97-ta-naukovo-tehnicno%D1%97-diyalnosti-pnpu-imeni-v.-g.-korolenka.pdf>.

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. (2022). Взято з <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/polozhennya-pro-sistemu-zapobigannya-ta-viyavlennya-akademichnogo-plagiatu-pnpu-imeni-v.-g.-korolenka.pdf>.

Про авторське право і суміжні права: Закон України. № 2811-IX. (2022). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.

Федик, О. (2003). Вплив змістовно-динамічних характеристик мотиваційної сфери студента факультету фізичного виховання на його професійне становлення. *Молода спортивна наука України*, 2, 112-117.

Харламов, И. Ф. (2001). *Педагогіка.* Взято з https://lib.uni-dubna.ru/search/files/psy_harlamov/1.pdf.

REFERENCES

- Akusok, A. M. (2009). *Teoretychni zasady formuvannia zmistu zahalnopedahohichnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia [Theoretical principles of the formation of the content of the general pedagogical training of the future teacher]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Fedyk, O. (2003). Vplyv zmistovno-dynamichnykh kharakterystyk motyvatsiinoi sfery studenta fakultetu fizychnoho vykhovannia na yoho profesiine stanovlennia [The influence of content-dynamic characteristics of the motivational sphere of a student of the Faculty of Physical Education on his professional development]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy [Young sports science of Ukraine]*, 2, 112-117 [in Ukrainian].
- Karasievych, S. A. (2017, February). Formuvannia u maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury vmin i navychok fizkulturno-sportyvnoi diialnosti. In M. A. Holdenblat (Ed.), *Kliuchovi aspekty rozvytku suchasnoi nauk [Key aspects of the development of modern sciences]*: Proceedings of the International Scientific Conference (pp. 31-36). Odesa [in Ukrainian].
- Kharlamov, Y. F. (2001). *Pedahohika [Pedagogy]*. Retrieved from https://lib.uni-dubna.ru/search/files/psy_harlamov/1.pdf [in Ukrainian].
- Kodeks akademichnoi dobrochesnosti Poltavskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni V. H. Korolenka [Code of academic integrity of Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko]*. Retrieved from <http://pnp.u.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/kodeks-ad-sajt.pdf> [in Ukrainian].
- Kravchenko, L. M., & Zhaliy T. V. (2020). Do problemy akademichnoi dobrochesnosti v naukovi diialnosti doslidnykiv profesiinoi osvity [To the problem of academic integrity in the scientific activity of researchers of professional education]. *Ukrainian professional education*, 7, 9-13. Retrieved from <http://dspace.pnp.u.edu.ua/handle/123456789/17581> [in Ukrainian].
- Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii, vykonannia ta zakhystu kvalifikatsiinykh (bakalavrskykh / mahisterskykh) robot [Methodological recommendations for the organization, execution and defense of qualification (bachelor's / master's) theses]*. (2021). Retrieved from <http://pnp.u.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/14.03.21-kvalifikacijni-roboti.pdf> [in Ukrainian].
- Polozhennia pro orhanizatsiiu naukovoi ta naukovo-tekhnichnoi diialnosti u Poltavskomu natsionalnomu pedahohichnomu universyteti imeni V. H. Korolenka [Regulations on the organization of scientific and scientific and technical activities at the Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko]*. (2022). Retrieved from <http://pnp.u.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/polozhennya-pro-organizacziyu-naukovo%D1%97-ta-naukovo-tehnichno%D1%97-diyalnosti-pnp-u-imeni-v.-g.-korolenka.pdf> [in Ukrainian].
- Polozhennia pro systemu zapobihannia ta vyjavlennia akademichnoho plahiatu u Poltavskomu natsionalnomu pedahohichnomu universyteti imeni V. H. Korolenka [Regulations on the system of prevention and detection of academic plagiarism at V.G. Korolenko Poltava National Pedagogical University]*. (2022). Retrieved from <http://pnp.u.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/polozhennya-pro-sistemu-zapobigannya-ta-viyavlennya-akademichnogo-plagiatu-pnp-u-imeni-v.-g.-korolenka.pdf> [in Ukrainian].
- Pro avtorske pravo i sumizhni prava [About copyright and related rights]*: Law of Ukraine. № 2811-IX. (2022). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> [in Ukrainian].

COMPLIANCE WITH ACADEMIC ETHICS IN RESEARCH ACTIVITIES OF FUTURE HIGHLY QUALIFIED SPECIALISTS AT THE UNIVERSITY

Oksana Kornosenko,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Physical Education, Adaptive and Mass Physical Culture; Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University;

Oksana Danysko,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Physical Education, Adaptive and Mass Physical Culture; Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University;

Serhii Khliblevych,

Doctor of Philosophy, Assistant of the Department of Theory and Methods of Physical Education, Adaptive and Mass Physical Culture; Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University

In the article on the materials of professional training of highly qualified specialists – masters of specialties 017 Physical culture and sport and 014.11 Secondary education (Physical culture), a study of aspects of compliance with academic ethics by students of higher education in the process of research activities at the university was carried out. The need for the formation of scientific research competence of specialists at the master's level of training based on the ideas of combining and integrating the content of scientific and professional activities for conducting research at the objective subject level and working out the technologies of experimental work in the chosen specialty has been updated.

The purpose of the research was to analyze the specific scientific, methodical, and normative sources of professional training of future highly qualified specialists majoring in specialties 014.11 Secondary Education (Physical Culture) and 017 Physical Culture and Sports of the second (master's) level, identifying the types of scientific and research activities, substantiating the importance of compliance by applicants of higher education, the principles of academic integrity and the formation of recommendations for the development of scientific and research competence of masters of selected specialties.

The concept of «scientific-research competence of physical culture specialists» is clarified as an integral characteristic of the individual, which is displayed in the conscious readiness to develop and implement scientific and applied projects aimed at solving problems of an innovative nature, determined by components (axiological, cognitive, activity, professional-reflexive) and the ability to make the transition from procedural to creative activity with a desire for self-development and self-improvement. This provision is confirmed by the documents on the organization of scientific and technical activities at Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, and the corresponding Code of Academic Integrity. Examples of the analysis of master's qualification studies using the Unichek anti-plagiarism platform are given, taking into account the need to establish 4 levels of the uniqueness of works – high, sufficient, medium, and low. As part of the educational component of master's training «Methodology and organization of scientific research», a number of recommendations for conducting lectures and practical classes are offered.

Keywords: *research activity, qualification paper, research competence, academic ethics, future highly qualified specialists, physical culture, and sports.*

Надійшла до редакції 07.04.2022 р.